

Litteratur om Østfoldnaturen 1998

GEIR HARDENG

Hardeng, G. 1999. Litteratur om Østfoldnaturen 1998. *Natur i Østfold* 18(1): 79-81.

I denne artikkelen gis det en oversikt over de viktigste arbeidene fra året 1998 som inneholder naturfaglig informasjon om Østfold fylke.

Geir Hardeng, Fuglevik platå 19, 1673 Kråkerøy. E-post: geir.hardeng@fm-os.sri.telemax.no

Hvert år blir det publisert ny kunnskap om Østfoldnaturen, og for hvert år øker den tilgjengelige kunnskapen om de naturfaglige forhold i fylket. En viktig forutsetning er imidlertid at kunnskapen blir gjort kjent for arealforvalterne i fylket, fra den enkelte grunneier, til de som befatter seg med mer overordnet arealplanlegging. Her følger det en oversikt over de viktigste publikasjonene som ble gitt ut i løpet av 1998. Også upubliserte arbeider er omtalt, der disse har et innhold som bør bli gjort kjent. Artikler fra dette tidsskriftets - *Natur i Østfold*- dobbeltnummer for 1998 er imidlertid ikke tatt med.

Stoffet er inndelt i emner, og de arbeidene som ikke passer inn under noen av emnene er satt opp til slutt under overskriften «Diverse».

Kvartærgeologi

Forvaltningsplan for Rokke landskapsvernområde. Fylkesmannen i Østfold, *miljøvernadv. rapp nr.1, 1998, 18s. + vedlegg*. Rokke landskapsvernområde og Rahaugen naturminne ble vernet 13.12.1996 pga kvartærgeologi, hhv. en intakt del av Raet og en strandvoll på marin grense. Planen tar for seg ulike sider av praktisk forvaltning av områdene.

Israndslinier i Norden. Nordisk Ministerråd, TemaNord 584:1-372+kart. En omfattende dokumentasjon av viktige lokaliteter av betydning for forståelse av avsmeltningshistorien etter siste sitid, spesielt knyttet til endemorener. Flg. lokaliteter er behandlet i Østfold: Brattestø i Hvaler der vi har det eldste ra-trinnet i fylket; Rokkerøet

i Halden som er en yngre hoved-endemorene gjennom Østfold, samt den enda yngre store grusavsetningen Mona-ryggen i Eidsberg.

Sopp

Fredrikstad Soppforenings jubileumsnr. av Agarica, 272 s. I forbindelse med foreningens 25-årsjubileum har seriens redaktør, Roy Kristiansen, Hvaler, fått i stand et gedigent nr., med nasjonalt og internasjonalt innhold. Østfold-funn bl.a. på s.62,63,71,74,81 og s.91.

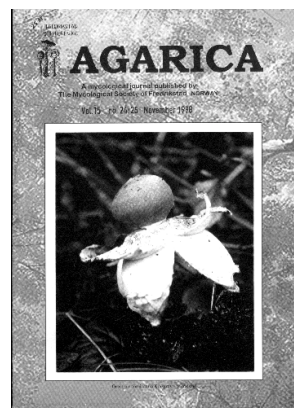
Artikler om Østfold i jubileumsnummeret:

- *Studier av Agaricus i Norge*, s.169-177 : 3 nye sjampinjong-arter i Norge, med funn fra Fredrikstad og Hvaler.

- *Uvanlige skivesopper fra Fredrikstad-distriktet*, s.189-197 : Gulfnokket og lilla paraplyhatt (*Leucocoprinus spp.*), stor sliresopp og ringfagerhatt.

- *Første funn av klokkemorkel (Verpa conica) i Østfold*, s.257-261. Grålum, Sarpsborg.

- Amatørbotanikeren Bertil Lunde (1883-1976) i Torsnes ved Fredrikstad, s.264-266, publisert før i *Natur i Østfold* 1989, 8: 4-6.

- *Fredrikstad Mykologiske Selskab*, s.270-272.
 Brummelen, J.van & Kristiansen,R.1998 : Two rare coprophilus Ascomycetes from Norway.
Persoonia 17(1):119-125. 2. funn i verden av *Caccobius minusculus*, Utengen, Kirkøy, Hvaler.

Karplanter

- *Utbredelse og forvaltning av finnmarkspors i Østfold. Blyttia* 56: 25-38.

Ca 40 voksesteder vurderes utfra myrenes utbredelse, høyde over havet, gradient øst - vest og klimatiske forhold, innvandring / historiske faktorer, trusler og forvaltning. Utbredelseskart, lokalitetsoversikt. (Fås evt. ved henvendelse til G. Hardeng, tlf. 69 24 71 22).

- *Botaniske ekskursjoner 1997 i regi av Botanisk forening i Østfold / Østlandsavd. Blyttia* 56:71-73;75-76;85-87. Sammendrag og plantefunn fra turer til Øra i Fredrikstad, Bjørnevågen på Kråkerøy, Torgauten i Onsøy, Refsahl / Roppestad og Nes i Torsnes, Kurøen i Rømskog, Bøensæter i Aremark, Onstadsund i Askim, Frediksten i Halden; Mønsterвика i Trøgstad og Skipstadkilen på Hvaler.

- *Toppstarr på Vesterøy, Hvaler. Blyttia* 56:174-176. En sump innerst i Guttormsvauen på Vesterøy. Historikk, voksested.

Insekter

Verneverdige insekthabitater i Oslofjordområdet. Norsk inst. for naturforskning, NINA Oppdragsmelding nr.546:1-132. 48 lokaliteter er vurdert i Østfolds kystkommuner pluss Gjølssjø i Marker og Børtevannebekken i Skjeberg, s.17-35 + tabeller, omfattende litteraturliste, rødlistearter. 14 lokaliteter prioriteres vernemessig, der Ørekroken på Hvaler, Rauer i Onsøy og Eldøya i Rygge vurderes høyest. (Fås evt. ved henvendelse til G. Hardeng, tlf. 69 24 71 22).

Fugler

- *Virksomheten ved Akerøya Ornitologiske Stasjon 1992-1997. Østfold-Natur nr.37,124 s.* Kort artsvis status for hvert år; ringmerking, kontroller og gjenfunn i perioden. Oversikt over sjeldne

arter med < 20 funn i alle år med ornitologisk stasjon på øya 1961-97.

(Fås evt. ved henvendelse til G. Hardeng, tlf. 69 24 71 22).

- *Fugleobservasjoner i Østfold 1972-94 utfra publikasjoner i regi av Den lokale rapport- og sjeldenshetskommitee (LRSK).* 172 s. «Klipp og lim»-rapport fra alle samleartikler fra LRSK, artsvis og kronologisk for arten. Mulig første skritt mot en samlet overikt á la «Fugler i Østfold» etc. (Fås evt. ved henvendelse til G. Hardeng, tlf. 69 24 71 22).

- *Underarter av fugler i Østfold. Fylkesmannen i Østfold, miljøvernnavd. rapp nr.2,1998, 40 s.* Påviste underarter, observasjoner og status. 20 arter er kjent med flere underarter i fylket, ialt 65 underarter. Andre underarter som kan forventes finnes. Navnsetting (nomenklatur), dannelse av underarter, forvaltning og dyregeografi. Oversikt over underarter i Norge og på Svalbard. (Fås evt. ved henvendelse til G. Hardeng, tlf. 69 24 71 22).

Biomangfold / nøkkelbiotoper

Det er i 1998 avsluttet 2 hovedoppgaver ved Inst. for naturforvaltning på NLH, Ås om biologisk mangfold og nøkkelbiotoper, overveiende basert på diverse litteratur og opplysninger : Kristin Karlbom om kartlegging av nøkkelbiotoper i Våler, og

Grinna,S. 1998 : Nøkkelbiotoper i Askim kommune. 407s.+kart+vedlegg. (Inkl. CD med fotos).

Forurensning

- *Kontroll av slamkvalitet. Tungmetaller og næringssalter. Årsrapport 1997. Fylkesmannen i Østfold, miljøvernadv. rapp nr.3,1998, 30s. + vedlegg. Slamanalyser fra 39 kommunale rensenanlegg i fylket, som produserte 6.700 tonn (tørrstoff). Slammet benyttes til bl.a. som gjødsel. Det er derfor påkrevet å vurdere tungmetall-innholdet, der ingen overskridelser av grenseverdier ble notert.*

- *Vassdragsovervåking 1997. Østfold. Fylkesmannen i Østfold, miljøvernadv. rapp nr.4,1998, 43s. + vedlegg. Data fra faste overvåkingssteder i*

hovedvassdragene presenteres, inkl. diagrammer med årlige data fra ca 1980. Vannkvaliteten varierer mye i takt med nedbørforholdene. Total nitrogen viser en økende tendens.

Miljølære

Fylkeskontaktgruppa for miljølære i Østfold 1998 : Miljølære. Informasjons- og idehefte. Lokal Agenda 21. Fylkesmannens miljøvernnavdeling / Statens utdanningskontor. 39s.

Oversikt over miljølære i Østfold, status for prosjekter, søknadsmuligheter, kontakter, mv.

Diverse

Sjøormen i Østfold. Finnhalv, kvitnos, størjer, maller, eller...? Wiwar (Østfold Historielag) nr.2 (hefte 47): 3-10. Sammendrag av alle beretninger om sjøorm langs Østfold-kysten og i større sjøer, samt forsøk på en logisk forklaring på fenomenene.

(Fås evt. ved henvendelse til G. Hardeng, tlf. 69 24 71 22).

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Østfold - årsmøte 1999

TOR SØRLIE, (REFERENT)

Sted: Tomb Jordbruksskole, Råde

Tid: Tirsdag 16.02.1999 kl 19.00

Tilstede: 13 medlemmer

Innkalling m.m.

1. Lennart Fløseth ble valgt som dirigent, Tor Sørliie som referent.
2. Årsmøteinnkallingen og dagsorden ble godkjent.

Årsberetninger og regnskap

3. Årsberetningen ble lest opp av Dan Bendixen og ble godkjent
4. Regnskapet ble lest opp av Knut Trondsen, og ble godkjent. Følgende ble kommentert:
  - Det er blitt investert i nytt dataprogram til Natur i Østfold. Programmet kostet kr 7.100,- hvorav NOF avd Østfold har betalt kr 3.000,- som det framgår av regnskapet, mens vi har fått tilskudd fra Naturfondet med kr 4.100,-, hvilket burde vært innarbeidet i regnskapet.
  - Bevilgningen til kjøp av kopimaskin (kr. 3.000,-) til LRSK har ikke blitt benyttet. Styret fikk i oppdrag å innkreve beløpet.
  - Økonomien i forbindelse med tidsskriftet ble tatt opp i en egen årsmøtesak.
5. Årsberetning og regnskap for Moss lokallag ble delt ut.
6. Oppsummering fra Akerøya og annen ringmerkingsvirksomhet. Ingen kommentarer.

Årsmøtesaker

7. Kontingenten ble fastsatt for hovedmedlem kr 150,- Juniormedlem kr 75,- Fam.medlem kr 30,-
8. Tidsskriftet. Kostnadene for produksjon av tidsskriftet er for store i forhold til inntektene. ØOF må bære byrden for å utgi tidsskriftet. Styret vil se på en annen fordeling av kostnadene mellom foreningene. Kostnadene bør kanskje fordeles i forhold til antall utsendte tidsskrifter. Fordeling av faste kostnader i forhold til stoff mellom foreningene? Hva med et eget ornitologisk blad som kunne komme oftere, med mindre volum? Hva med annonseinntekter? Noe må gjøres for å forbedre økonomien. Det ble foreslått at styret tok et initiativ for å få til et felles styremøte som skal ta opp tidsskriftets økonomi. Møte og turprogram bør komme med i tidsskriftet.
9. Østfold Botaniske Forening foreslår sammenslåing av foreningene ØBF, ØOF og ØEF. Dette ble ikke godkjent.
10. Forespørsel fra AOS om støtte på kr 5.000,- for kjøp av ny påhengsmotor ble avslått på grunn av ØOF"s dårlige økonomi.

Valg

Følgende ble enstemmig valgt:

- * Formann: Lennart Fløseth Gjenvalg
- * Sekretær: Dan Bendixen Gjenvalg
- * Kasserer: Trond Skovdahl Ny
- * Styremedlem: Ole Petter Skallebakke Gjenvalg
- * Representant for Moss lokallag: Jo Ranke Gjenvalg
- * Representant for Indre Østfold lokallag: Steinar Pedersen Gjenvalg
- * Varamedlemmer: 1. Tina Norman, ny 2. Åge Sten Fredriksen, ny
- * Revisor: Tor Sørli Gjenvalg
- * Redaktør for Natur i Østfold: Ola Wergeland Krog Gjenvalg
- * Naturfondet: Morten Viker. Gjenvalg
- * Representanter til landsmøtet i NOF: leder + sekretær
- * Valgkomite: Øivind Lågbu og Kai Hermansen, Gjenvalg

